

Gban̄ dieke Pɔɔli die dɪ maaguna a yɪ Galasia tuŋ vuosi wɔnna

¹ Gban̄kɔ gie nyɪŋ wa man̄ŋ Pɔɔli, vuodieke dɪ yine Yisa Masia tɔntɔntɔ jigɪŋ. Daa vuota die yine mɪŋ Masia tɔntɔntɔ, daa vuota tɔnna mɪŋ, ama tɪ Chɔɔŋ N̄mɪŋ aŋaŋ Yisa Masia vuodieke die ɔ sɔgɪrɪna a nyɪŋ kumbu me wo die tɔnna mɪŋ.

² Man̄ŋ Pɔɔli aŋaŋ tɪ nɪmballɪ diekemba dɪ benne giɛna mana waasa Masia dɪdɪsɪrɪba dɪ benne Galasia ma.

³ Tɪ Chɔɔŋ N̄mɪŋ aŋaŋ tɪ Yɔmɔtɪɛŋ Yisa Masia sun̄ŋi nɪ ta yɪ nɪ sɔgɪfɪalɪŋ.

⁴ Yisa Masia yine vuodieke die dɪ saagina tɪ Chɔɔŋ N̄mɪŋ nɔaŋ ta kpi tɪ tɔntɔmbɪatɪ wɪa, dɪ ɔ gbatɪ tɪ a nyɪŋ tuŋgban̄ka gie bɪaŋ yɔŋɪsɪ ma.

⁵ Wɔn̄ŋ N̄mɪŋ nyɪna ma mɔna bɪrɪŋ yaa gamma haahuu. Wusie.

Wɔvɪŋ balɪmɪŋ nyɪna ma benne

⁶ Nɪ wɪa yɪ mɪŋ mɪŋ mamachi pam aŋaŋ nɪ kana ka yɔasɪya ta vaa N̄mɪŋ vuodieke dɪ wana nɪ Masia zɔɔlɪnchɪgɪla wɪa wa ta ga dɪ wɔbalɪgaakɔ.

⁷ Vuosi batan̄ bene a mɪa dɪ ba tarɪgɪ Masia wɔvɪnaha ta chɔrɪma nɪ, ama wusie wɔbalɪkɪgaan̄ bɪ wori.

⁸ Ama dı yi n gban gban yaa N̄m̄ūj malaka dı ken̄ m̄s̄l̄i w̄b̄al̄ıv̄ūj gaasi a yi nı ta a ka yi die ti m̄s̄l̄ına wudiekemba a yi nı wa, N̄m̄ūj nan sen̄ ch̄s̄ı dı tien̄.

⁹ Tı w̄ōj balı nı m̄ūj, ta māj bı baan̄ n balı nı bıbra; dı yi vuon̄ dı m̄s̄l̄i w̄b̄al̄ık̄ı gaasi a yi nı ta a bie a t̄ōāj a nyūj die nı wolinne a tuo wudiekemba ba, N̄m̄ūj nan sen̄ ch̄s̄ı wa.

¹⁰ N ka mıa dı n tuo bırūj a nyūj vuota jigin̄, ama N̄m̄ūj bırūj māj yaala, dama māj tıj bı yaala vuota bırūj, n tıj kaan̄ yi Masia ȳōm̄ı.

P̄ōli die dı kenne a yi Masia t̄ōt̄ōt̄ı dene

¹¹ N nımbalı, n yaala nı sım̄ma dı w̄b̄ıv̄ına diekemba n m̄s̄l̄ınaana a yıa nı naa ka nyūj wa vuota jigin̄.

¹² N ka tuohe a nyūj wa vuota jigin̄, yaa dı yiwo vuon̄ dagına m̄ūj ama dı yiwo Yisa Masia gban̄ gban̄ yuorinehe a dagı m̄ūj.

¹³ Nı w̄ōj w̄s̄j m̄ūj die n t̄ı̄ma dı sına die sāŋa dieke die n dına Juu vuosi jıāŋk̄ı, die n mugise Masia dıd̄ı̄ırūj pam, ta die mıa dı n ch̄s̄ı ba ta ka chıgı ba z̄ōlıj.

¹⁴ Tırūj Juu vuosi jıam̄ıj sien̄ me, die n tıāj n chanchaalıba pam, ta die nagı n s̄ıj mana a yi wo ti ch̄ōŋk̄ı̄lıba ch̄varaha ma.

¹⁵ Ama N̄m̄ūj die dı chıgına m̄ūj z̄ōlıj ta v̄ōarı m̄ūj ta ba ye m̄ırū m̄ūj wa, dı wa m̄ūj dı ken̄ t̄ı̄mma a yıma wa. Ta die sāj,

¹⁶ ta nagı ı B̄ıa wa a dagı m̄ūj, am̄ı n nan m̄s̄l̄i w̄b̄ıv̄ınaaha a yi buurigaasıı. Sāŋka mı die n ka ga vuon̄ jigin̄ dı ı kpaan̄ m̄ūj.

17 Die n ka bɪ ga Jerusalemi dɪ n ye vuodiekemba dɪ wolinne a yi Masia tontontɪba n ma wa, ama die n woliŋ ga wa Arabia tɪŋgbaŋ ma ta wa viiri keŋ Damasikusi tɪŋ ma.

18 Die ka bɪna ataa kvaŋ chaŋ die maŋ yinŋi ga Jerusalemi a ga waasɪ Piita, ta die bie ɔ jigin daraa baŋ aŋaŋ anɔ nyɪna ma.

19 Die n ka ye Masia tontontɪba wɔnyɪ mana a gɔtɪ Piita ma ntaala Jemisi tɪ Yɔmɔtɪeŋ nɔmbɔa wa.

20 Nɔmɔŋ gbaŋ sɪba dɪ wudieke n maagɪna yiwo wusie ta nɔmɔnɔɔɔɔɔɔɔ dɪ wo ka ma.

21 Ka kvaŋ chaŋ die maŋ ga Siria aŋaŋ Silisia tɪŋgbaŋɔɔɔ ma.

22 Saŋka mi Yisa dɪdɪɔsɪrɪba die dɪ benne Judia ma wa die ka sɪba mɔŋ.

23 Wudieke die ba sɪbɪna yine wudieke ba chanchaalɪba dɪ balala dɪ, “Daa dieke die dɪ mugisinene tɪ gbaŋ yaa wa wɔwɔɔɔ dieke die ɔ yaala ɔ chɔɔɔ wa ta mɔɔɔlɪ yɪa vuosi.”

24 Die wɪa ba bɪra Nɔmɔŋ n wɪa.

2

Pɔɔli aŋaŋ Masia tontontɪ banɪ ba wɪa

1 Ka bɪna baŋ aŋaŋ anɔsa kvaŋ chaŋ die maŋ aŋaŋ Banabasi die dɪ yinŋi ga Jerusalemi, ta die nagɪ Tatusi a gɔtɪ.

2 Die n gaya mɔŋ dama Nɔmɔŋ die yuorine a dagɪ mɔŋ dɪ n gamma. Mi die maŋ lagɪ ba nɔŋŋandɔsɪrɪba nyɪna ma, a balɪ ba n mɔɔɔlɪna wɔwɔɔnaha dene a yɪa vuodiekemba dɪ kana ka yi Juu vuosi. Die n ka yaala tɔŋ dieke n tɔŋna aŋaŋ tɔŋ dieke dɪ tɪalɪna keŋ yi yɔrɪ.

³ N chanchaanj Tatusi die yiwo Giriiki vuonj ama vuonj die ka mugisi wo dı ı gobi ı kolı.

⁴ Ama vuodiekemba dı chıbinana nınchıbıstı dı ba gbanj ba yiwo Masia dıdısırıba nıj, tıj yaala Tatusi yime die. Banıj vuosi mi die lıbrı a bie wo tı sıj, dı ba ye tı sına tı gbanj dene tı taasına ananj Yısa Masia wa. Ba yaala tı yiwo Mosisi mıraha yonıstı.

⁵ Ama die tı yaala tı pıglı wıvınaha ananj ka wusie sienj a yı nı wıa, die tı ka saagtı a yı ba bıta gbanj.

⁶ Ama vuodiekemba nıj ba wasına ba nyınkoraha nıj (ba yiwo vuokpıma yaa ba ka yi, dı ka yi talastı n jıgıj, dama Nınıj ka daansa vuosi nine ta die sarıya); banıj vuodiekemba ba wasınana vuokpımaha die ka yı mıj dagıhaalıj.

⁷ Ama die ba yeye mıj dı Nınıj vıarına mıj dı n mıslıma wıvınaha a yıma vuodiekemba dı kana ka yi Juu vuosisi, sıba ı vıarına Pııta dı ı mıslıma wıvınaha a yıma Juu vuosisi.

⁸ Dama Nınıj hagırıj wıa, Pııta die dı yi tıntıntı a yı Juu vuosisi dene, die gbanj gbanj manj yi tıntıntı a yı vuodiekemba dı kana ka yi Juu vuosisi.

⁹ Jemisi ananj Pııta ananj Jıon, vuodiekemba ba wasınana nıjıandısırıba wa, ama ba gbanj die sıba a baartı Nınıj yına mıj tısmaha gie dı n tıj, die wıa manıj ananj Banabasi ananj banıj die dı waastı tanj ta yıgı tanj nuusi me, naa die bala ka dagı dı tı yaa nıabalımıj ananj tanj. Die tı mana dı saagtı dı manıj ananj Banabasi mıslıma wıvınaha a yıma vuodiekemba dı kana ka yi

Juu vuosi, ta banuḡ ba muḡluma a yuma Juu vuosisi.

¹⁰ Wudieke nyuna ma ba bala ti yime yiwo naa, di ti tunsima zoolntielibe di benne ba chaaku wa. Kanuḡ wuri mi seḡ yiwo wudieke die n yaala n yi.

Pooli die di galinna Piita dene

¹¹ Die Piita di kenne Antiyoku ma wa, die n balu yuori wo u nine me, dama die u ka yi wudieke di muḡa.

¹² Dama Jemisi die tuḡ wa Juu vuosi batan Antiyoku tuḡ ma, die ba yene ka keḡ wo, Piita anan vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosisi die lagusa die muḡ, ama die ba kenne wo, u ka bi saagi di u dii anan ba, dama die u chiga vuodiekemba di yine kola gobin yada wa muḡ.

¹³ Die wa, Juu vuosisi diekemba die di benne anan ba wa dian di piili a chiga nmaamuḡ, ta di Piita di yine wudieke, ta Banabasi gban die di taari a di ba.

¹⁴ Die n yene di ba ka muḡḡ di wovunaha sieku wo, die man balu a yi Piita ba mana nine me di, “Fuḡuḡ yiwo Juu vuon, ama fu berin di su siba vuodieke di kana ka yi Juu vuon, ta bia fu mugise vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosisi di ba bemme siba Juu vuosisi?”

Vuosi nan ye gbatitaanuḡ yada wa

¹⁵ Tuḡuḡ ba muri ti muḡ ta ti yi Juu vuosi ta ka su siba vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosisi ta Juu vuosi di wasa tontumbiatu tielibe wo.

¹⁶ Ama ti siba a baari sie vuon yi Yisa Masia yada, die nan yi an Nmuḡ vaa u yi vuovuu u

jigin, daa ti yinene wudieke Mosisi mıraha dı dagına ti dı ti yime wo; die wıa, ti gban yiwo Yisa Masia yada dı Nımuı vaa aıı ti yiwo vuovıuna v jigin, yadaka wıa, ama daa ti yinene mıraha dı dagına wudieke. Dama Nımuı kaan vaa aıı vuon yi vuovıunv v jigin v yinene wudieke mıraha dı dagına wa wıa.

¹⁷ Du yi ti mıa aııaı nııııına dene dı Nımuı vaa aıı ti yi vuovıuna v jigin Masia wıa, ama ta Juu vuosi dı bala dı ti yiwo vuobiati sıba vuodiekemba dı kana ka yi Juu vuosisi naa, naa dagıya mıı dı Masia vana ti yi tıntımbiati tielin? Aayı dı ka daga dene.

¹⁸ N nan dı yie bıaıı dı yi maıı bı saagi dı vuon nan yi vuovıunv Nımuı jigin du yi v dı Mosisi mıraha, ta chıısa wudieke die n wolinne a dagı wa.

¹⁹ Ama yaa gamma mıraha wıa nıı, ka sıı sıba n kpiye ka jigin mıı, dı n yallıma mıivoli Nımuı jigin.

²⁰ Ka sıı sıba die ba lagıı a kpaası mıı mıı aııaı Masia dagarııv ma maıı kpi, ama Masia bie n ma maıı yaa mıivoli. Ta lele, mıivoli dieke n yallına ta bie n nyııııanııı ma naa, n yiwo Nımuı Bıa yada mıı, die wıa maıı beri; wıunıı v chone mıı ta die zie n naıı ma a kpi.

²¹ N kaan zeti Nımuı zııııııııılaha. Du yi Nımuı dı nan vaa vuon yi vuovıunv v jigin v dına mıraha wıa, die nıı Masia kumbu wo chııaıı.

3

Yada yine nııııına

1 Nn̄n̄n̄ Galasia vuosi, n̄n̄ yiwo gaat̄n̄. Nn̄n̄n̄ vuodiekemba die m̄n̄n̄n̄na s̄ba Yisa Masia da-gar̄k̄u ma kun̄ w̄a v̄n̄n̄n̄ v̄n̄n̄n̄, m̄n̄n̄a kenne a ch̄ōōn̄ n̄?

2 N̄n̄ bal̄ m̄n̄ w̄ur̄ gie: die n̄ d̄na m̄raha w̄a die n̄ tuo N̄m̄n̄ Hal̄kas̄ka yaa die n̄ w̄onna w̄v̄n̄n̄aha ta yi yada wa w̄a?

3 Lala n̄ yi gaant̄n̄ dene! Die n̄ piili a d̄a Masia ān̄ān̄ N̄m̄n̄ Hal̄kas̄ka h̄aḡr̄n̄; b̄a w̄a n̄ wa yaala n̄ kpat̄i ān̄ān̄ n̄ gban̄ gban̄ n̄ h̄aḡr̄n̄?

4 Wahala diekemba n̄ dinene yaa gamma w̄v̄n̄n̄aha gie yiwo ȳōr̄? N̄n̄ yaala n̄ vigi taan̄ m̄n̄?

5 N̄ yaala n̄ b̄i p̄ias̄i n̄ m̄n̄, N̄m̄n̄ ȳi n̄ wa v̄ Hal̄kas̄ka ta t̄ma mamachi w̄a n̄ jiḡn̄ n̄ m̄raha d̄us̄n̄ w̄a yaa n̄ w̄onna w̄v̄n̄n̄aha ta yi he yada wa w̄a?

6 N̄n̄ t̄uns̄ma Abarahami w̄a, d̄i maaḡya N̄m̄n̄ gban̄k̄u ma d̄i, "Abarahami die yiwo N̄m̄n̄ yada, v̄ yadaka w̄a w̄n̄n̄ N̄m̄n̄ d̄i vaa v̄ yi vuov̄n̄n̄ v̄ jiḡn̄."

7 Die w̄a n̄ m̄v̄ n̄ s̄mma d̄i vuodiekemba d̄i yine N̄m̄n̄ yada senne yi Abarahami haaḡs̄i.

8 N̄m̄n̄ gban̄k̄u die d̄i bala wudieke wo daḡya d̄i w̄n̄n̄ N̄m̄n̄ nan daans̄i baari d̄i vuodiekemba d̄i kana ka yi Juu vuosi gban̄ yiwo vuov̄n̄na v̄ jiḡn̄ ba yine wa yada w̄a. Die w̄a die v̄ wolinne a bal̄ a ȳi Abarahami w̄v̄n̄n̄aha d̄i: "N̄ nan daaḡi f̄v̄ ma a yi alibarika a ȳi buurin̄ mana ma."

9 Naa daḡya d̄i vuodieke n̄n̄ mana d̄i yalla yada nan gut̄i ye alibarika dieke N̄m̄n̄ d̄i naḡna a ȳi Abarahami wa v̄ yine wo yada wa.

10 Vuodiekemba dı nagına ba sɔɔanyile mana a yi mıraha ma ta yile dı ka nan gbatı ba a taan wa, Nımuɔ kaatı bie ba ma. Dama dı maagıya Nımuɔ gbaɔku ma dı, “Vuodieke nıɔ mana dı kana ka dıa wudiekemba mana dı maagına Mosisi mıraha gbaɔku ma wa, Nımuɔ kaatı bie ba ma.”

11 Naa muɔɔına a dagı dı daa mıraha dısuɔ vasınana vuon dı yie vuovıuɔ Nımuɔ jıgıɔ, dama dı maagıya Nımuɔ gbaɔku sɔɔ dı, “Vuodieke nıɔ mana dı yine Nımuɔ yada ta Nımuɔ dı vaa vuoke mi dı yi vuovıuɔ ɔ jıgıɔ ɔ yada wıa, ɔ nan dı yallı miivoli wusie.”

12 Mıraha dısuɔ aɔaɔ yada yiile ka mu taɔ, dama dı maagıya Nımuɔ gbaɔku ma dı, “Dı yi fı yaala miivoli yaa gamma fı mıraha dısuɔ wıa, die nıɔ dı mu fı dıa mıraha mana mana.”

13 Die tı bie wo Nımuɔ kaatı ma, dama die tı ka muɔɔına dı mıraha, ama Masia gbaɔ gbaɔ die tuo tı kuɔ a kpi, ta bie wo kaatıka ma ta vuari tı a nyıɔ ka ma, dama dı maagıya Nımuɔ gbaɔku ma dı, “Vuodieke nıɔ mana ba taan wa guon Nımuɔ kaatı bie ɔ ma.”

14 Nımuɔ die yaala ɔ daagı Yisa Masia ma ta vaa vuodiekemba dı kana ka yi Juu vuosisi dıaɔ ye wɔvuɔɔ dieke Nımuɔ dı yına Abarahami nuon dı ɔ nan yi wa; dı tı yi yada, ta tuo Halıkasıka dieke Nımuɔ die yına nuon dı ɔ nan yi tı wa.

Mıraha aɔaɔ nuari wıa

15 N nıballı, nı vaa n nagı vuota aɔaɔ ɔ chanchaalıɔ berıɔ a magıı aɔ nı muɔɔı sımma wudieke n balala chıaɔ: dı yi vuosi bale dı saagı

dı ba yi wıııı, ta maagı ba saara, ba wınyı kaan bıagı a zeti yaa a chusı sanıku halı bıta gban.

¹⁶ Nımuı die dı yına Abarahami anan ı haagıı ı nıarı, die ı ka baarı dı, “Fı haagıı”, ama die ı baarı dı, “Fı haagıı” vuobalımuı, vuodieke dı yine Masia wa.

¹⁷ Wudieke n balala wa yiwo naa, Nımuı die zıen wo nıan anan Abarahami ta die baarı dı ı nan yi wudieke ı yına nıan dı ı nan yiwo; ta mıı dieke dı kenne ka kınan chaan bına kobıı-nıısa anan banıı-taa wa kaan bıagı a chıııı wudieke Nımuı dı zıene nıarı ta yı nıan dı ı nan yiwo.

¹⁸ Dama dıı yi Mosisi mıııha dıııı wıa Nımuı dı yı vuosi ı piini, die nıı dı dagııa dı ı tıı kaan yı vuon ı piini ı nıarı wıa; ama ı nıarı wıa die ı yı Abarahami ı piinike.

¹⁹ Ta bıa wıa Nımuı die dı yı ba mıııha? Tıntımbıatı wıa Nımuı die dı yı vuota mıııha a gııı ı nıarı ma, ta die yaala mıııha pıgıı ba dee a ga tıgı sanııa dieke Abarahami haagıı vuodieke wııııı Nımuı die dı yı nıan a yı wa dı ı nan ken wo ken. Malakasi die nagııa mıııha a yı vuota nuusi me ta Mosisi die dı yı ka naazıa.

²⁰ Ama Nımuı gban gban die yına Abarahami nıarı, daa naazıa die yına wa.

Mııııha tııııa

²¹ Naa dagııa dı mıııha waga mııı anan Nımuı nıa? Aayı, dı ka daga dene; ama dıı yı Nımuı die dı yı mııı dieke dı baan bıagı a yı vuota mııııııı, ı tıı nan baarı dı vuosi yiwo vuovıııa ı jıııı mııııha dııııı wıa.

22 Dı maagıya Nımuŋ gbaŋku ma dı vuonı mana dıntaka gie me bie wo bıaŋ dansarıka ma mıŋ, ama sie dieke nyıuna ma vuonı dı baan daagı a tuo Nımuŋ nıarı yiwo ı yi Yisa Masia yada.

23 Mıraha die dı pıgılı tı sıba tı bie wo dansarıka ma a ga tıgı saŋŋa dieke Nımuŋ dı yuori yada yiile wıa a dagı tı.

24 Die wıa, mıraha die sıu sıba tı Yıomıtien ta die pıgılı tı dee a ga tıgı saŋŋa dieke Masia die dı kenne keŋ, dı tı yi wo yada aŋ Nımuŋ vaa tı yi vuovıuna ı jıgıŋ.

25 Ama lele nıŋ tı yi Masia yada mıŋ; die wıa mıraha ka bı yi tı Yıomıtien.

26 Nı yine Masia yada wa vana nı mana dı bıruŋ Nımuŋ ballı.

27 Nıruŋ vuodiekemba die ba sına nı Nımuŋ nyaabu Masia saan ma wa, nıruŋ nı tuone ı gbaŋ gbaŋ berıŋ.

28 Die wıa, puole bı wori vuodiekemba dı yine Juu vuosi aŋaŋ vuodiekemba dı kana ka yi Juu vuosi mı, ka bı wori vuodiekemba dı yine yıŋııı aŋaŋ vuodiekemba dı sına ba gbaŋ ma, ka bı wori hıŋŋ aŋaŋ dembisi sınsıŋ, nı benne Yisa Masia jıgıŋ naa wıa yine nı mana vuobalımuŋ.

29 Dıı yi nı yi Masia sıtı, die nıŋ nı yiwo Abarahamı haagıı, ta nı nan keŋ tuo piini dieke Nımuŋ die dı yına wa nıaŋ dı ı nan yı wa wa.

4

1 N bı bala nı mıŋ dı bıadembin dieke dı bala ı keŋ dıı ı hıŋŋ faarı wa, saŋŋa dieke ı yene yi bıanyaalıŋ ba ŋaan pıgılı wa mıŋ sıba yıomı.

² Saŋŋa dieke ɔ yene yi ɔbanyaalka, vuosi batan ŋaŋ wube wo ta daansa ɔ nyinti dee a ga tɔŋ saŋŋa dieke ɔ chɔɔŋ wa dɪ ziene wo.

³ Die gban gban dɪ su aŋaŋ tɪ, saŋŋa dieke tɪ kana ka sɪba Masia wa, die tɪ su sɪba ɔbanyaalɪsɪ, ta dɔnɪaka gie haalɪŋ haŋɪŋ die pɔŋɪna tɪ.

⁴ Ama saŋka die Ŋmɪŋ dɪ ziene dɪ kenne tɔŋ, Ŋmɪŋ die tɔŋ wa ɔ gban gban ɔ Bɔadembɪŋ tɪŋgbaŋka gie me, ta hɔŋɔ dɪ mɪrɪ wa, ta ɔ bie Juu vuosi mɪraha ma,

⁵ dɪ ɔ gbatɪ vuodiekemba dɪ benne mɪraha haŋɪŋ ma, amɔ tɪ bɪrɪŋ Ŋmɪŋ ballɪ wusie.

⁶ Tɪ yine ɔ ballɪ wɪa ɔ tɔŋ ɔ Bɔadembike Halɪkasɪka ɔ bie tɪ sɔŋtɪ ma aŋ tɪ wasa wa dɪ “N Chɔa.”

⁷ Die wɪa, ka bɪ yi yɔmɔ, ama yiwo Ŋmɪŋ ɔba, fɔ yine ɔ ɔba wa wɪa ɔ nan yi fɔ jadieke mana ɔ yallɪnana a yɪa ɔ ballɪ.

Pɔɔli бага die dɪ benne Galasia vuosi ma dene

⁸ Saŋŋa dieke dɪ tɪanna wa die nɪ ka sɪba Ŋmɪŋ, saŋka mi die nɪ yiwo yɔŋɪsɪ a yi jadieke dɪ senne ka yi Nabidie Ŋmɪŋ.

⁹ Ama lele nɪŋ, nɪ wa sɪba Ŋmɪŋ yaa nɪ vaa n balɪ dɪ Ŋmɪŋ sɪba nɪ mɪŋ, dɪ wa yiwo lalɪa nɪ bɪ yaala nɪ yɪŋŋɪ a dɪ dɔnɪaka gie haalɪtɪ wabɪtɪ dɪ pɔŋɪna tɪŋgbaŋka gie? Bɪa yine nɪ bɪ yaala nɪ bɪrɪŋ ba yɔŋɪsɪ?

¹⁰ Nɪ faasɪna vaa nɪ бага dɪ bie wo daraa atan aŋaŋ chɪtɪ atan aŋaŋ saŋŋa atan aŋaŋ bɪna atan ma pam,

11 ta die dı yi ηmaamıy dı yigi mıy yaa gamma nı ma dı wudieke mana n yine a yi nı wa yiwo yarı.

12 N nımbalı, n jıssa nı, nı sımma sıba mıny, dama n gbaı n sı sıba nıny mıny. Nı ka yi wıny a chıssı mıny.

13 Nı tınsı saııa dieke n wolinne a mıssı wıvıvınaaha a yi nı wa; die n yıagına wıa mıny ye sien a wolinı mıssı wıvıvınaaha a yi nı wa.

14 Ama aııa n yıagıssı die dı faasına a yi mıgısın a yi nı mana yarı, die nı ka daansı mıny yarı ta zeti mıny, ama ta die tuo mıny sıba nı tınna baa nı tuo Nıny malaka dene, ta bı tuo mıny sıba nı tınna baa nı tuo Yısa Masia dene wo.

15 Ta die nı sıgıtı die dı fıalı pam, bıa wana yi? N nan bıagı a balı dı saııka mı die nı tıny nan bıagı a vıarı nı nine a yi mıny nı tıny nan yi die.

16 Lele n wa yiwo nı dataanı die n bala nı wusieke wıa?

17 Vuosi mı mıa mıny aııa nınyına amı nı nan yınyı a dı ba, ama ba wo sınyanyile vına. Wudieke ba yaalınana yiwo dı ba puo mıny aııa nı amı nı nan yınyı nınyına a dı ba.

18 Dı vına mıny dı fı dıa vıony aııa nınyına dı yi wudieke vı dagınana wa dı vına. Nı yime naa saııa mana daa mıny keıy bıe nı jıgıny nyına ma.

19 N ballı choti, dı bı yıagı mıny bıbra nı wıa sıba hıgıssı dı ıaana baa vı mıny ta dı yıagı wa dene wo. N nan dı bıe kanıny yıagıssı ma a ga tıgı saııa dieke nı berıny dı baıny nıası Masia berıny.

20 Dı tıny nan yı mıny nansıny pam mıny tıny bıe

nı jigin lele gie, amv n nan bıagı tarıgı n balıj anaj nı dama dı mugisi mıj mıj pam nı wıa.

Sara anaj Haga mıgısın wıa

²¹ Nınıj vuodiekemba dı yaala mıraha pıgılı nı wa, nı ka wıj wudieke mıraha dı dagına wa?

²² Dı maagıya mıj dı Abarahamı die yaa wa ballıdembisi bale; ta wınyı nıj dı yi yomv ta wınyı wa dıaj nıj dı ka yi yomv.

²³ Yomv wa die mırı v bıa dembike sıba ba ıaana a mırı vuota dene wo, ama hıgv dieke dı kana ka yi yomv wa die dı mırı v bıa dembike sıba Nmıj die dı yına nıaj dene wo.

²⁴ Hıgvba bale wo gie mana zie wo Nmıj nıazielikıj ale wo nagısı ma mıj. Yomv wa saaj die yiwo Haga, ta v die zie nıa dieke Nmıj die dı yına Sayına Kunkogiri me wo ta die mırı v bıa v yonısı ma wa.

²⁵ Haga zie a yi wa Sayına Kunkogiri dı benne Arabia tıjban ma wa, ta sı sıba tıgıkpıka gie Jerusalemi wo, ta wıııj anaj v ballı yiwo yonısı.

²⁶ Ta arızanna Jerusalemi dı sı-v-gban, wıııj v yine tı nıj.

²⁷ Dama dı maagıya Nmıj gbanıv sıj dı; “Fıııj hıgvııııj, yallıma sıgıfıalıj!

Fıııj vuodieke dı yene ka sıba maarıj yıagıj dı sına dene, çıama sıgıfıalıj yıla

Dama hıgv dieke ba zetıne wo nan keıj yaa ballı pam

a tıaj hıgv dieke dı benne anaj v çıııv wa.”

28 Tɔ, n nɔmballɪ, nɔnɔŋ nɪ wana yi Nɔmɔŋ nɔbaŋ ballɪ, sɪba Aziki die dɪ yine dene wo.

29 Die saŋka mi die bɔa dieke ba mɔrɪna wa sɪba ba mɔrɪna vuota dene wo die dɪ mugise vuodieke ba mɔrɪna wa aŋaŋ Nɔmɔŋ Halikasɪka haɣɪrɪbɔ, die dɪ sɪ lele gbaŋ.

30 Ama laha ba maagi Nɔmɔŋ gbaŋku sɔŋ? Dɪ maagiya mɔŋ dɪ, “Yaɣɪ hɔɣɔ yɔmɔ wa aŋaŋ ɔ bɔadembike a taan, dama hɔɣɔ yɔmɔ bɔadembike kaan ɣɔtɪ dɪi ɔ chɔɔŋ wa faari aŋaŋ hɔɣɔ dieke dɪ kana ka yi yɔmɔ wa bɔa wa.”

31 Die wɪa n nɔmballɪ, tɪnɔŋ tɪ ka yi hɔɣɔ yɔmɔ wa ballɪ, ama tɪ yiwo hɔɣɔ dieke dɪ kana ka yi yɔmɔ wa ballɪ.

5

Yaa gamma sɪ-n-gbaŋ pɔɣɪlɪŋ wɪa

1 Yisa Masia wɔŋ gbatɪ tɪ a taan mɔŋ, ta tɪ beri tɪ dɔŋŋɔ. Die wɪa, nɪ zie keŋ keŋ ta da vaa jaan bɔbɔ nɪ bɪbra aŋ nɪ bɪrɪŋ ka yɔŋɪsɪ bɪbra.

2 Nɪ wɔmma, manɔŋ Pɔɔli balala nɪ naa, dɪ dɪ yi nɪ saagi a dɪ kɔla gobɪŋ mɪraha, die nɔnɔŋ dɪ dagɪya dɪ Masia wo nyɔari a yɪ nɪ.

3 N bɪ bala nɪ bɪbra, vuodieke dɪ dɪna kɔla gobɪŋ mɪraha, dɪ yiwo talasɪ dɪ ɔ dɪa mɪraha mana mana.

4 Nɔnɔŋ vuodiekemba dɪ kpaŋŋɔnana nɪ gbaŋ dɪ Nɔmɔŋ vaa nɪ yi vuovɪna ɔ jigɪŋ mɪraha dɪusɪŋ wɪa, nɪ wɔŋ puo wo nɪ gbaŋ a nyɪŋ Masia ma, ta bɪ vɔari nɪ gbaŋ a nyɪŋ Nɔmɔŋ zɔɔlɪnɔhɪɣɪla ma.

5 Tɪnɔŋ nɔŋ Nɔmɔŋ Halikasɪka yɪ tɪ wa tama dɪ Nɔmɔŋ nan vaa tɪ yi vuovɪna ɔ jigɪŋ tɪ yine Masia yada wa wɪa.

⁶ Dama du yi ti taasi aŋaŋ Yisa Masia, ti gobi ti kola yaa ti ka gobiye, di ka yi talasi. Du yi ti yi Masia yada ta ka vaa ti cho taŋ, kaŋi ka yine niŋŋmina.

⁷ Die ni kpaŋŋa ni gbaŋ miŋ, minia wana yi ta ni zeti wusieke? Laha u tien di haluŋ ni?

⁸ Da Ŋmiŋ vuodieke di wana ni wa tunna dene.

⁹ Siba ba bala di, “Daboti bita vasinana paanu zɔŋ mana di yire.”

¹⁰ Ama n ye yaa tama ni ma. Ti taasiŋa aŋaŋ ti Yomutien wo vaa maŋ yaa wa tama di ni kaan daagi sie gaŋ, ta bi yaa tama di vuon niŋŋ mana di mugisinene ni wo, Ŋmiŋ nan datu u tibiŋ.

¹¹ N nɔballi, du yi maŋ ye mɔla di vuosi gobi ba kola gbaŋ, bia wia ba mugise miŋ? Du yi wusie di n mɔla kola gobiŋ wia, die niŋ n mɔliku yaa gamma dagariku ma dene wo, kaan di yaa mugisiŋ keŋ.

¹² Di tiŋ nan yi miŋ nansiŋ du yi vuodiekemba di chorinnana ni wa jaa ba gbaŋ guti kola gobiŋ me.

¹³ N nɔballi, niŋŋ niŋ Ŋmiŋ wana ni miŋ di ni bemme ni dɔŋŋu, ama ni daa vaa ni dɔŋŋu beriku gie vaa ni nyiŋgbaŋi lola nyanŋina ni. Ama ni nagi choti a sunŋime taŋ.

¹⁴ Dama miraha mana kali wa miribalumiŋ ma di, “Chome fu chanchaŋ siba fu chone fu gbaŋ dene.”

¹⁵ Ama du yi ni yie taŋ danŋa ta chɔsa taŋ siba haagiŋ nyinbiati, die niŋ di sɔmma di ni nan chɔsi taŋ.

Ŋmiŋ Halikasika aŋaŋ vuota beriŋ wia

16 N bala ni muŋ, di ni vaa Halikasika pogu ni, ta da vaa ni lola vaa ni yime vuota choti.

17 Dama vuota nyungbanuŋ choti anan Nmun Halikasika choti ka dia tan. Halikasika anan vuota nyungbanuŋ yiwo dataasi, ta naa dagiya di ni kaan biagi yi wudieke ni yaalala.

18 Du yi Halikasika di daguna ni sien, die nun ni bi wo miraha sun.

19 Wudieke vuota nyungbanuŋ di yinene yiwo daakpana anan hogokpana tuma, anan digintu tuma yiri yiri, anan lolibiatu,

20 anan bugile jamun anan yun. Vuosi buruma dataasi anan tan ta waga, ta yaa sugiban anan tan ta ja sunyuruŋ anan tan, anan haliban, ta puo ta luge tan,

21 ta bi yaa sugiban, ta nyuo daan a buge, ta yie wia yori yori, ta yie wudiekemba di niasina naa a guti. N kpaama ni muŋ siba n wone a kpaan ni dene wo, di vuodiekemba di yinene waha gie wo kaan won juu Nmun naari ma.

22 Ama Nmun Halikasika vasa vuon di yaa choti anan sugifalun anan sugidbagun anan suguru, anan burichini ta tuma vunun, ta yi wusietien,

23 ta sunun u gban tunghan, ta biagi yige u gban. Mira wori a bala di vuon da yie naa.

24 Ta vuodiekemba di yine Yisa Masia sutu wa nun won kub ba vuota berin anan ka lolibiatu mana muŋ.

25 Halikasika yi ti wa miivoli ta ti mu ti dia wa.

26 Du ka mu di ti yalluma kalinbaani yaa a yime vuosi juma sunyuruŋ, yaa a yaa wa sugiban

añañ tañ.

6

Chime tañ chiidõnsa wia

¹ N nĩballĩ, dũ yi nĩ wõnyĩ dũ yi biñ, nũnũ vuodiekeba dũ bemme añañ Nĩmũ Halĩkasĩka mũ nĩ sunĩji wo sõmm añ Ƴ yĩñji sieku me. Ama nĩ summa amũ nĩ gbañ nĩ kaañ juu kanũñ biabũ mi.

² Nĩ sunĩjime a chime tañ chiidõnsa, nĩ yie naa nĩ nan dũ dũ Masia mĩrĩka.

³ Dũ yi vuon dũ yile dũ Ƴ yiwo vuon ama ta ka yi vuon die nũñ Ƴ gaama Ƴ gbañ.

⁴ Dũ vũna dũ vuon mana magĩsĩ Ƴ gbañ gbañ Ƴ berĩñ, ta Ƴ wa yallũma sũgĩfialũñ yaa gamma Ƴ tũnvũna ma, ta daa nagi Ƴ gbañ a magĩsũma añañ vuogaañ tũma.

⁵ Dama dũ yiwo talasĩ dũ vuon mana chii Ƴ gbañ gbañ chiiti.

⁶ Vuodieke ba dagũna wa Yisa Masia wõvũnaha mũ Ƴ tia nyũnvũna mana Ƴ yallũ añañ Ƴ dũdagũrũ.

⁷ Nĩ da gaama nĩ gbañ; vuon kaañ biagi gaañ Nĩmũ; vuota gobe jadieke Ƴ burĩna wa mũñ.

⁸ Vuodieke dũ burĩna dũ Ƴ fialũ Ƴ nyũngbanũñ choti, Ƴ nan keñ gobi kun Ƴ nyũngbanũñ lĩlĩbiati ma wia; ama vuodieke nũñ dũ burĩna dũ Ƴ fialũ Nĩmũ Halĩkasĩka, nan keñ gobi miivoli dieke dũ wone kpatĩ Nĩmũ Halĩkasĩka wia.

⁹ Die wia, nĩ daa vaa tĩ gbalĩgi añañ vũnũñ yĩile, dama dũ yi tĩ ka vaa vũnũñ yĩile, tĩ nan keñ ye ka nyũari sañña dieke dũ mũna.

¹⁰ Die wia, dı yi ti ye sien, ti yime wudieke dı vuuna a yıma vuonj mana; a tıanj a mana ti yime a yıma vuodiekemba dı yine ti numballı ti mana dı yine Yisa Masia yadaka wia.

Kpatıj kpaamıj anaj waasıj

¹¹ Lele, nı ye n maagına anaj maagıkrıma dene anaj n gbanj gbanj n nuıj.

¹² Vuodiekemba dı yaala ba vaa Juu vuosi sıj fıalı wa, banıj ba mugisine nı dı nı gobi nı kɔla, amı Juu vuosisi kaanj mugisi be Masia dagarıku ma wia.

¹³ Vuodiekemba dı gobinene ba kɔlaha gbanj ka dıa Mosisi mıraha, ama ba yaala nı gobi wo nı kɔla amı ba nan bıagı kuuli nı kɔlaha gobıj wia.

¹⁴ Manıj nıj n nan kuuli yaa gamma ti Yɔmıtıej Yisa Masia dagarıku ma nyına ma, dama ı dagarıku wia manj kısı tıngbanjka gie wia n nyıngbanıj ma, ta tıngbanjka gie wia dı bı wo hagarıj n nyıngbanıj ma.

¹⁵ Puole wori yaa gamma vuodieke dı gobine ı kɔlı anaj vuodieke dı kana ka gobi ı kɔlı. Wudieke dı yine nıjımına yine berıhaalı dieke Nııııj dı yi ti wa mıj.

¹⁶ Sıgıfıalıj anaj zɔɔlıııchıgıla bemme vuodiekemba die dına dagıku gie ma, banıj ba yine Nııııj vuosi.

¹⁷ Ka kpatıj, nı sımma dı vuonj bı yi mıj wumugısıkıj, dama n wɔıj yaa wa kɔjagılagııı a dagı dı n yıwo Yisa Masia yɔmı.

¹⁸ N numballı, ti Yɔmıtıej Yisa Masia sııııjı nı mana. Wusie.

Ɗminɔ Nuahaaluɔ Gbanuɔ Kɔmuɔ
Konni NT (Ghana)

copyright © 2004-2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Konni)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

5d16fd5e-902d-51bf-967c-3e7c4efb8e57